

Korrespondentieadres

M. de Jong, M. Manschot en G. Zwetsloot, p/a van Schelbergenstraat 15, 5913 TW Venlo.

Mirjam de Jong en Maria Manschot zijn als docent huishoudkunde verbonden aan de stichting Opleiding Leraren te Utrecht; Gerard Zwetsloot vervult die functie bij de lerarenopleiding Zuid-West Nederland te Delft.

Boekbespreking

A. HARDON-BAARS. *Welstandstoezicht en welstandszorg; bewaking van de kwaliteit der gebouwde omgeving? Een interdisciplinaire verkenning*. Amsterdam, Bond van Nederlandse Architecten, 1979. 116 pp.

Het huidige welstandstoezicht in Nederland is verouderd en kan beschouwd worden als niet meer passend op de huidige maatschappelijke verhoudingen. Getuige hiervan is het volgende verhaal:

'Bij een ochtendwandeling van Ollie B. Bommel en Tom Poes zegt de heer Bommel: 'Er gaat toch niets boven het leven van een Bommel. Heb je ooit zo'n fraaie omgeving gezien? Of een woning, die zo geschikt is voor een heer als slot Bommestein, kijk maar eens naar de fiere bouwstijl, zuiver gotiek'. 'Het is geen' gotiek', zei Tom Poes, 'het is een...'. 'Het kan me niet schelen wat het is', onderbrak heer Ollie met verheffing van stem, 'het bevat me en daarmee uit'.

Het welstandstoezicht had altijd te maken met het toezien op de kwaliteit van het wonen en de woonomgeving, maar wat daar onder verstaan werd, hing sterk af van de deskundigen die veelal zitting hadden in de z.g. welstandskommissies welke waren ingesteld volgens art. 85 lid 2 van de Woningwet en werkzaam waren volgens regels zoals omschreven in de Model-bouwverordening. Deze commissies adviseerden aan B. en W. over de ingediende bouwplannen.

In de uitgave: *Welstandstoezicht en Welstandszorg* wordt deze problematiek gesignaleerd en wordt literatuur beschreven welke hierop betrekking heeft. In hoofdstuk 2 en 3 wordt een inleiding op de problematiek gegeven, waarin ook het wettelijk kader aan de orde komt. Hoofdstuk 4 inventariseert op basis van een indrukwekkende hoeveelheid literatuur, wat er de laatste 10 jaar aan ideeën en meningen is ontwikkeld t.a.v. het welstandstoezicht. Hoofdstuk 5 geeft een interdisciplinaire verkenning op welke wijze men momenteel in Nederland denkt over de mogelijkheden om belanghebbenden te laten deelnemen aan de besluitvorming van het bouwproces, waarna in hoofdstuk 7 een aantal aanbevelingen worden gedaan.

Interessant in dit laatste hoofdstuk zijn wel de volgende constateringen:

- onderzoek wijst uit dat het oordeel over kwaliteit van visueel geschoolde mensen duidelijk verschilt van leken/gebruikers; en bovendien dat er geen sprake kan zijn objectieve altijd geldende normen om de kwaliteit van een woon- en leefmilieu te bepalen.
- gezien de zich wijzigende maatschappelijke verhoudingen is het noodzakelijk de huidige welstandskommissies om te bouwen tot instituten welke in staat zijn belangenafweging te begeleiden. Deze commissies zullen niet alleen moeten bestaan uit deskundigen maar juist ook uit betrokkenen.

Voorgesteld wordt een juridisch kader vlg. art. 61 t/m 64 van de gemeentewet, waarbij niet alleen de bouwplantoetsing als taak wordt gezien, maar ook betrokkenheid bij het bestemmingsplannen. De ontwikkelingen ter zake van de z.g. milieu-effektrapportage (M.E.R.) zullen hierbij verwerkt moeten worden.

De hele uitgave geeft blijk van een zeer vergaande literatuur beschrijving, hetgeen kan bijdragen tot een zeer gedegen meningsvorming over deze materie. De uitgave is daardoor ook zeer geschikt voor diegenen die betrokken zijn bij bestuurlijke- en beleidsmatige veranderingsprocessen in het kader van de woonkwaliteit. Belangrijk hierbij is de interdisciplinaire benadering, waardoor het welstandstoezicht gehaald wordt uit de discussies van vormgevers onderling: een claim wordt hierdoor gelegd op al diegenen die een rol spelen bij de bouwplanontwikkeling en de ontwikkeling van woonmilieu's. Bovendien wordt met nadruk gesteld dat de professie van woonecoloog een ontbrekende schakel is in het werk van de welstandszorg.

Diegenen echter, die zich voor deze specialistische kant van het werken in de sektor woonecologie interesseren, zullen zelf de in de uitgave verstrekte informatie tot één geheel dienen samen te voegen, omdat een overzichtelijke synthese van de huidige maatschappelijke ontwikkelingen ter zake van democratisering van besluitvormingsprocessen in het kader van woonmilieu's, en de mogelijkheden daarbij van participatie en representatie, onvoldoende uit de verf komt. Met name de samenvattende hoofdstukken en de onderdelen daarvan laten vaak meer vragen achter dan dat zij oplossingen geven. Niettemin kunnen wij deze uitgave beschouwen als een goede aanzet om te komen tot een herziening van het welstandstoezicht in Nederland.

F. Henken